

або обтяжують ступінь і характер відповідальності поліцейського чи знімають безпідставні звинувачення з нього; відомості, що характеризують поліцейського, а також дані про наявність або відсутність у нього дисциплінарних стягнень; вид і розмір заподіяної шкоди; причини та умови, що призвели до вчинення дисциплінарного проступку [4].

Відповідно до ч. 4 ст. 14 Закону України «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» та розділу II Порядку проведення службових розслідувань у Національній поліції України, затвердженого наказом Міністерства внутрішніх справ України від 07.11.2018 р. № 893, підставами для призначення службового розслідування є заяви, скарги та повідомлення громадян, посадових осіб, інших поліцейських, засобів масової інформації, рапорти про вчинення порушення, що має ознаки дисциплінарного проступку, або безпосереднє виявлення ознак такого проступку посадовою особою поліції, за наявності достатніх даних, що вказують на ознаки дисциплінарного проступку.

Слід зазначити, що заяви, скарги, рапорти та інші повідомлення різних осіб ще не є підставою для призначення службового розслідування, а служать лише приводом для розгляду питання про наявність або відсутність ознак дисциплінарного проступку. В свою чергу, підставами для призначення службового розслідування можуть бути виключно фактичні дані, що вказують на порушення поліцейським службової дисципліни.

Надходження зазначених повідомлень не зобов'язує керівника, якому надані повноваження із застосування до поліцейського дисциплінарного стягнення, призначити службове розслідування за будь-яких умов. Такі повідомлення створюють обов'язок розглянути питання щодо наявності або відсутності ознак дисциплінарного проступку в діях (бездіяльності) поліцейського і лише в разі наявності призначити службове розслідування.

Висновок. При застосуванні дисциплінарної відповідальності поліцейських необхідно суворо дотримуватися вимог спеціального законодавства. Не допускати зловживання дисциплінарною владою з боку керівників. Забезпечити гласність, повноту та об'єктивність з'ясування обставин дисциплінарного проступку. Залучати до складу дисциплінарних комісій представників громадськості.

Список бібліографічних посилань

1. Мельник К. Ю. Трудове право України : підручник. Харків : Діса плюс, 2014. 480 с.
2. Про Дисциплінарний статут Національної поліції України: Закон України від 15 березня 2018 р. № 2337-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2337-19#Text>
3. Трудове право : підручник / В. В. Жернаков, С. М. Прилипко, О. М. Ярошенко та ін. ; за ред. В. В. Жернакова. Харків : Право, 2012. 496 с.
4. Про реалізацію окремих положень Дисциплінарного статуту Національної поліції України : наказ Міністерства внутрішніх справ України від 07.11.2018 р. № 893. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1355-18>.

Одержано 15.11.2020

УДК 347.73(043)

Ольга Петрівна ГЕТМАНЕЦЬ,

доктор юридичних наук, професор,

завідувач кафедри правового забезпечення господарської діяльності факультету № 6

Харківського національного університету внутрішніх справ;

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4826-5799>

ФІНАНСОВО-ПРАВОВІ ЗНАННЯ ЯК ОСНОВА ПІДГОТОВКИ СУЧАСНИХ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

Сучасні поліцейські виконують різноманітні завдання та функції, які відповідно до чинного законодавства охоплюють п'ять основних сфер діяльності: забезпечення публічної безпеки та порядку, охорона прав і свобод людини, а також інтересів суспільства та держави, протидія

злочинності, надання в межах визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або в наслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги (ст. 2 «Завдання поліції» Закону України «Про Національну поліцію»). Масштабність завдань потребує якісної, систематичної підготовки поліцейських кадрів, зокрема і сучасних фінансово-правових знань. Формування та розподіл публічних фінансових ресурсів, з одного боку, впливає на стан законності в державі, оскільки фінансова злочинність поширюється та ускладнюється, що суттєво впливає на економічну безпеку держави, а з іншого боку, позначається на фінансовому, матеріально-технічному забезпеченні органів поліції та на особистих фінансових інтересах поліцейських.

Фінансове право, як наука має потужний потенціал розвитку та впливу на суспільні відносини, оскільки сприяє формуванню законодавства, яке регламентує сучасну фінансову систему держави, нові міжбюджетні, податкові, грошові та інші відносини. Отже, фінансово-правова наука вивчає фінансово-правові категорії, розвиває їх та сприяє удосконаленню фінансово-правових норм, спрямовує розвиток фінансового законодавства на удосконалення правового регулювання фінансової діяльності держави, органів місцевого самоврядування та всіх публічних утворень. Цілком слушним є висновок відомого фахівця фінансового права, академіка Л.К. Воронової, яка писала: «... якщо фінансове право як галузь права матеріалізується у фінансово-правових принципах, нормах, методах, то наука фінансового права матеріалізується в монографіях, статтях, навчальних посібниках, підручниках з фінансового права» [1, с. 58]. В останні роки бурхливо йде процес публікацій підручників та посібників з фінансового права, захищаються дисертації, а також наука фінансового права активно поповнюється за рахунок електронних видань та публікацій в системі Інтернет. Проте не завжди ці публікації сприяють накопиченню якісних наукових знань і не завжди відображають стан фінансових відносин. Практика фінансової діяльності держави та уповноважених суб'єктів свідчить про нові реалії у фінансовому обігу, зокрема сучасні електронні схеми обігу грошей, нові види фінансових розрахунків, особливості ведення податкової звітності тощо. Всі ці обставини вимагають оновлення методики надання фінансово-правових знань.

Традиційним при вивченні фінансового права є розгляд фінансової системи, яка складається з різних грошових фондів і є предметом правового регулювання, але склад фінансової системи визначається по різному. Наприклад, у підручнику «Фінансове право», рекомендованого ДВНЗ «Ужгородський національний університет», у складі фінансової системи пропонується визначити наступні ланки: бюджетна система, державні позабюджетні фонди, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси обов'язкового державного страхування, кредит (державний, місцевий та банківський) [2, с. 7]. При всій різноманітності підходів до визначення складу фінансової системи країни і дискусійної суті цього питання, дивує відсутність таких ланок, як місцеві фінанси, децентралізовані місцеві фінансові ресурси, фінанси населення. У підручнику «Фінансове право», за редакцією О.М. Бандурки та О.П. Гетманець система фінансового права вивчається, як сукупність правових норм, що утворюють Загальну та Особливу частини. До Загальної частини відносяться норми, які закріплюють базові, фундаментальні положення, а до Особливої частини – однорідні фінансово-правові інститути, підгалузі права - бюджетне право, інститут державних доходів, податкове право, інститут державних видатків, інститут державного кредиту, інститут грошового обігу, банківське право, валютне право, фінансовий контроль [3 с.46-48]. Враховуючи бурхливий розвиток фінансів об'єднаних територіальних громад в сучасній Україні, особливого значення набувають питання правового регулювання та захисту місцевих фінансових ресурсів.

Іншим прикладом сучасних публікацій, які «розвивають» фінансово-правову науку є зміст наукових робіт, які публікуються в Інтернеті. В роботі на тему «Наука фінансового права, предмет, методологія, основні етапи розвитку», яка пропонується для юристів в мережі Інтернет визначається, що в коло досліджень науки фінансового права входять «... суспільні (економічні) відносини, що виникають під час мобілізації коштів з юридичних осіб, громадян, з інших джерел на потреби, які пов'язані із здійсненням владних державних повноважень» [4, с. 30]. В цьому ствердженні три грубих помилки, які в решті-решт впливають на формування сучасної правової свідомості. Це по-перше, суспільні економічні відносини, які пов'язані не тільки з мобілізацією

коштів, а і їх розподілом, витрачанням та контролем, по-друге, призначення цих коштів пов'язано не з фінансуванням владних державних повноважень, а з фінансовим забезпеченням виконання суспільних завдань і функцій, а по-третє, виникає питання які, ще кошти відносяться до джерел формування необхідних державі фінансових ресурсів, крім коштів юридичних осіб та громадян. Наведені приклади свідчать, що матеріальні носії науки фінансового права поширюються, а прирощення наукових знань не відбувається.

Розвиток науки фінансового права пов'язано з розвитком суспільних відносин, виникаючих у процесі формування, розподілу, використання публічних фондів і контролю за цими процесами з метою забезпечення потреб суспільства та держави. У процесі фінансової діяльності держави та органів місцевого самоврядування постійно виникають нові суспільні відносини, які пов'язані з розвитком сучасного матеріального виробництва, ринкових умов господарювання та міжнародних зв'язків. Вагомим є висновок одного із фундаторів фінансового права С. І. Іловайського щодо науки фінансового права «...це - наука, яка відповідає на питання, яким є фінансове господарство держави в дійсності» [5, с. 2]. З цих позицій наука фінансового права вивчає та систематизує знання про дану галузь права та відображає зміни у суспільних відносинах, що складають об'єкт пізнання. Існує думка у дослідників, що система науки фінансового права ширше та змістовніш ніж система фінансового права, як галузі права, оскільки складається не тільки з підгалузей і правових інститутів, а і з знань про понятійний апарат [6, с. 73]. Слід додати а також доктрини, концептуальні нові теорії, нові категорії, які відображають сучасні зміни в суспільних відносинах, судова практика, а також практика фінансової діяльності.

В сучасних умовах розвитку господарської діяльності при перевірці законності проведення фінансових операцій податкові органи визначають типовими наступні правопорушення:

- відсутність об'єктів та складських приміщень, з яких відповідно до первинних документів здійснюється навантаження/розвантаження товарів;
- не підтвердження ДП «Держреєстри України» реєстрації місць зберігання зернових культур підприємств-постачальників по ланцюгу постачання;
- відсутність взаємовідносин власників складських приміщень по ланцюгу постачання, з яких нібито здійснювалось постачання товарів підприємствами - постачальниками;
- не підтвердження власниками машин, які зазначені у товаро-транспортній накладній, факту перевезення товарів;
- не відповідність типу машин, їх вантажеємність для здійснення перевезень відповідних товарів (наприклад, перевезення зернових культур легковими машинами, мотоциклами, автобусами);
- відсутність виплат доходів фізичним особам-водіям;
- відсутність пояснення посадових осіб підприємств - постачальників про непричетність до здійснення діяльності [7].

Наведений перелік порушень свідчить про недосконалість правового забезпечення процедур податкових перевірок і потребують відповідних фінансово-правових знань.

Отже, догматичні знання про існуючі економічні відносини складають фундамент вивчення фінансово-правових норм та категорій, а система науки фінансового права повинна віддзеркалювати сучасні реалії руху публічних фінансових ресурсів. Л.К. Воронова зазначала, що до основних особливостей науки фінансового права належить цілісна система елементів, вивчення яких сприяє виявленню взаємозв'язків між ланками цієї системи та аналіз їх структури [8, с.526]. Постає питання про складові сучасної системи фінансово-правової науки.

Система науки фінансового права складається з таких типових складових, як бюджетне, податкове, банківське право, по-новому вивчаються такі правові інститути, як «валютне право», «правові основи грошового обігу», «фінансово-правове регулювання ринку цінних паперів» тощо. Зміни стосуються не тільки складових у так званих «традиційних» ланках, а і появу нових, раніше не врахованих, але вже існуючих і потребуючих правового регулювання відносин у фінансовій діяльності держави та органів місцевого самоврядування. З врахуванням сучасних особливостей розвитку грошового обігу потребує більш змістовного вивчення сучасне явище - електронні гроші. Питанням сутності та призначення цифрових активів, як фундаментального

економіко-правового феномену, поява та використання якого стали можливими завдяки розвитку технології розподіленого реєстру (блокчейну) у відповідь на глобальну цифровізацію соціально-економічної системи [9].

Важливе значення в системі складових фінансово-правової науки мають відносини з державного соціального страхування, зокрема медичного, що зумовлює вивчення не тільки відносин з страхового публічного права, а і правового регулювання державного медичного страхування. Потребує більш змістовного дослідження правовий інститут – бюджетний контроль, оскільки Бюджетний кодекс України містить Розділ 5 «Контроль за дотриманням бюджетного законодавства та відповідальність за порушення бюджетного законодавства». На розробки нової підгалузі фінансового права – фінансово-контрольне право наполягає відомий вчений Л.А. Савченко [10]. В дисертаційній роботі А.Й. Іванського визначається, що фінансово-правова відповідальність покликана забезпечити своєчасне і повне знаходження податків та зборів до бюджету, раціональне витрачання бюджетних коштів і стабільність фінансової системи України, що обумовлює новий аспект актуальності проблем фінансово-правової відповідальності [11, с. 4]. Приклади оновлення фінансових правовідносин і практики використання фінансів можливо продовжити. Вони свідчать про виникнення нових фінансово-правових інститутів і оновлення сутності існуючих.

Ці зміни вказують на необхідність оновлення змісту та структури фінансово-правової науки, яка повинна складати систему ланок, що спираються на сучасну фінансову систему країни. Проте, іноді не враховуються у навчальних планах підготовки правоохоронців в системі вузів с особливими умовами навчання такі навчальні дисципліни, як бюджетне право, фінансово-контрольне право, або в обмеженій кількості викладається податкове право та банківське право.

Висновок. Виконання покладених на поліцію завдань вимагає підготовки особового складу органів поліції по-новому, не як силовий орган, або орган покарання, а як орган влади, що займається профілактикою, виявленням, попередженням, припиненням, розкриттям та досудовим розслідуванням фінансових злочинів та правопорушень, злочинів в економічній сфері. Оволодіння фінансово-правовими знаннями повинно сприяти побудові державної системи протидії економічної злочинності, виявленню та попередженню таких злочинів

На сьогодні існує гостра потреба дослідження сучасних фінансово-правових методів та засобів, якими держава, органи поліції, органи місцевого самоврядування та інші державні суб'єкти мобілізують кошти та витрачають їх для фінансування потреб громадян.

Методика викладання фінансово-правових знань, як учбового матеріалу, повинна спиратися на логічна і послідовно побудовану сучасну систему фінансового права, як галузі права і охоплювати такі дисципліни, як фінансово-контрольне право, бюджетне право, податкове право, банківське право, валютне прав, які дають повне та об'ємне уявлення про фінансові правовідносини, що сприятиме формуванню професійного мислення та практичних навичок майбутніх поліцейських, професіоналів у всіх сферах захисту суспільства.

Список бібліографічних посилань

1. Воронова Л.К. Фінансове право України: підручник. К. : Прецедент, Моя книга, 2006 - 448 с.
2. Фінансове право : навч. посіб. / М.Г. Волощук, Т.О. Карабін, М.В. Менджул. Вид. 3-тє, допов. та перероб. – Ужгород : Видавництво Олександри Гаркуші, 2017 - 244 с.
3. Фінансове право: підручник / за заг. ред. О.М. Бандурки та О.П. Гетманець та ін. Харків. Екограф. 2015. 496 с.
4. Наука фінансового права: предмет, методологія, основні етапи розвитку. Курсова робота. Юридичні науки. URL: http://ua-referat.com/H_2018_41.
5. Іловайский С. И. Учебник финансового права. Одесса, 1895. 334 с.
6. Финансовое право: учебник для бакалавров / под ред. И.А. Цинделиани. Москва: Проспект, 2016. - 656 с.
7. Як податківці викривають схеми ухилення від сплати податків https://biz.ligazakon.net/news/188146_yak-podatkvts-vikrivayut-skhemi-ukhilennya-vd-splati-podatkv
8. Словник фінансово-правових термінів / [за заг. ред. д.ю.н., проф. Л. К. Воронової]. – 2-ге вид. , переробл. і доповн. К.: Алерта, 2011 - 558 с.

9. Кудь А., Кучерявенко М.П., Смичок Є. Цифрові активи та їх правове регулювання у світі розвитку технології блокчейн: монографія. Харків : Правою 2019 - 216 с.

10. Савченко Л.А. Фінансово-контрольне право: становлення і розвиток: монографія. Київ: Юринком Інтер, 2017 - 400 с.

11. Іванський А.Й. Фінансово-правова відповідальність: теоретичний аналіз: монографія. Одеса : Юридична література, 2008 - 504 с.

Одержано 15.11.2020

УДК 037.011.33(477)

Сергій Петрович ГРЕНКО,

кандидат педагогічних наук, доцент,

заступник декана з навчально-методичної роботи факультету № 2

Харківського національного університету внутрішніх справ;

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4871-5481>;

Антоніна Петрівна МАЙБОРОДА,

викладач-методист Комунального закладу «Бердянський медичний фаховий коледж»

ДО ПИТАННЯ ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИХ ПРОБЛЕМ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ СВІТОВОЇ ПАНДЕМІЇ

Серед найбільш актуальних сучасних проблем сучасної держави значне місце посідає подолання негативних явищ, пов'язаних з неспроможністю побудованої в Україні системи освіти ефективно протистояти сучасним викликам з боку глобальних світових економічних, політичних санітарно-епідеміологічних трансформацій, з якими стикаються переважна більшість держав та континентів. Епідемія вірусу Covid-19 у 2020 році не лише завдала катастрофічної шкоди світовій економіці, а й відкрила нові проблеми, а відповідно, стимулювала нові вектори розвитку (або адаптивної трансформації) практично всіх галузей суспільства – медицини, культури, спорту, освіти тощо. Саме тому, в представленій роботі авторами зроблена спроба акцентувати увагу на низці специфічних аспектів адаптації закладів вищої освіти (надалі - ЗВО) до сучасних умов навчання із врахуванням протиепідемічних вимог керівництва держави та відповідних відомств.

Мета адаптації ЗВО, на наш погляд, полягає у формуванні та впровадженні надзвичайно гнучкої та мобільної моделі освітнього простору, побудованої з використанням сучасних та ефективних комп'ютерно-комунікативних платформ та здатної звести до мінімуму несприятливі наслідки дистанційної взаємодії головних учасників освітнього процесу – педагога та здобувача освіти.

В умовах загрози масового зараження учасників освітнього процесу заклади освіти у першому кварталі 2020 року за рекомендацією МОН України масово перейшли на дистанційну форму надання освітніх послуг, змінивши звичне для них навчальне середовище, методи педагогічної діяльності – навчально-дидактичні, морально-виховні, розвивальні тощо. Наслідками піврічної, досить тривалої (приблизно 15-20% від загального терміну отримання вищої освіти) відмови навчальних закладів від проведення класичних очних форм організації навчального процесу, на нашу думку, стали значні трансформації комунікативного, перцептивно-когнітивного, оцінно-результативного та інтерактивного компонентів освітньої діяльності ЗВО.

Розглядаючи чинники, які лежать в основі складнощів протікання дистанційної освітньої діяльності, визначимо за допомогою них декілька найголовніших «бар'єрів», що обумовлюють несприятливий вплив на програмовані результати освіти, а саме:

• **«Бар'єри психіки».** Річ в тому, що переважна більшість студентів та учнів за роки очного дошкільного навчання, в школі та вишах сформували певний алгоритм психічної діяльності, здатної впливати на сприйняття та обробку інформації, процеси мислення та запам'ятовування, підтримку уваги та розвиток творчих здібностей. Цей алгоритм запрацював – як результат очної